

Zakon o raziskovalni in razvojni dejavnosti (ZRRD)

Prva objava: Uradni list RS, št. 96-4808/2002, stran 10533
Datum objave: 14.11.2002 Veljavnost: od 29.11.2002

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(predmet zakona)

Ta zakon določa načela in cilje ter ureja način izvajanja politike raziskovalne in razvojne dejavnosti, ki se financira iz državnega proračuna in drugih virov (iz evropskih programov in skladov, lokalnih skupnosti in gospodarstva) ter je usmerjena k doseganju ciljev družbenega in gospodarskega razvoja Slovenije.

Ta zakon določa tudi organizacijo raziskovalne in razvojne dejavnosti ter pogoje za opravljanje te dejavnosti, kar podpira prehod v na znanju temelječo družbo, ki postavlja raziskovalno in razvojno dejavnost kot razvojno prioriteto.

2. člen

(načela)

Osebam, ki opravljajo raziskovalno in razvojno dejavnost, je zagotovljena avtonomnost raziskovanja.

Raziskovalna in razvojna dejavnost temelji na načelih etičnosti in odgovornosti za uresničevanje ciljev, zapisanih v Nacionalnem raziskovalnem in razvojnem programu in v proračunskih memorandumih, ob spoštovanju socialnega, okoljevarstvenega in trajnostnega vidika družbenega razvoja, na načelu konkurenčnosti, kakovosti, učinkovitosti, odprtosti ter na medsebojnem interesnem sodelovanju in povezovanju v državnem in mednarodnem okolju.

Financiranje raziskovalne in razvojne dejavnosti se izvaja na način, ki zagotavlja učinkovitost in preglednost uporabe javnih sredstev. Prednost pri mednarodnem sodelovanju ima vključevanje v skupni evropski prostor (ERA) in okvirne programe Evropske unije.

Rezultati raziskovalne in razvojne dejavnosti, financirani iz državnega proračuna, so javni, z omejitvami, določenimi s predpisi, ki urejajo varstvo intelektualne lastnine in varstvo avtorskih pravic ter varstvo podatkov.

3. člen

(namen)

Namen zakona je ustvariti organizacijo in določiti pogoje za financiranje raziskovalne in razvojne dejavnosti za uresničevanje temeljnih strateških razvojnih ciljev, kar zagotavlja:

- ustvarjanje novega znanja in spoznanj ter prenos tega in mednarodno dosegljivega znanja v javno korist in gospodarsko izrabo za povečanje družbene blaginje;

- krepitev sposobnosti za obvladovanje splošnega družbenega napredka in tehnološkega napredka kot glavnega vira povečevanja produktivnosti dela in nacionalne konkurenčne sposobnosti v globalnem prostoru;
- zviševanje individualne in družbene kakovosti življenja ter utrjevanje nacionalne identitete.

4. člen

(cilji)

Cilji zakona so:

- povečanje družbene pomembnosti in učinkovitosti raziskovalne in razvojne dejavnosti z vzpostavljanjem policentričnega modela razvoja znanosti in mrežnega povezovanja raziskovalnih organizacij na področju znanosti, izobraževanja in gospodarstva;
 - ustvarjanje pogojev za avtonomno in strokovno neodvisno usmerjanje, vrednotenje ter spremljanje raziskovalne in razvojne dejavnosti;
- spodbujanje delovanja razvojnih jeder v znanosti, gospodarstvu in družbi na področjih, ki so osnova dolgoročnega gospodarskega in družbenega razvoja;
- razvijanje človeških virov ob zagotavljanju enakih možnosti žensk in moških ter razvijanje raziskovalne ustvarjalnosti s povečanjem vloge znanosti pri vzgoji kadrov, predvsem na univerzah;
- povečanje skupnega obsega sredstev in naložb v raziskovalno in razvojno dejavnost, kar se bo doseglo z usmerjanjem javnih sredstev v strateška razvojna področja, ki bodo spodbujala povečanje obsega podjetniških vlaganj;
- pospeševanje mednarodnega in meddisciplinarnega sodelovanja.

5. člen

(pomeni izrazov)

V tem zakonu imajo posamezni izrazi naslednji pomen:

- raziskovalna in razvojna dejavnost obsegata temeljno in uporabno raziskovanje ter predkonkurenčne raziskave, industrijske raziskave in prenos znanja;
- raziskovalec oziroma raziskovalka (v nadaljnjem besedilu: raziskovalec) je fizična oseba, ki opravlja raziskovalno ali razvojno dejavnost;
- raziskovalna skupina je skupina raziskovalcev, ki izvaja raziskovalno in/ali razvojno dejavnost pri osebah javnega ali

zasebnega prava;

- raziskovalna organizacija je pravna oseba javnega ali zasebnega prava, ki izpolnjuje pogoje, določene s tem zakonom in predpisi, izdanimi na podlagi tega zakona za izvajanje raziskovalne in razvojne dejavnosti;
- javna raziskovalna organizacija je oseba javnega prava, katere ustanovitelj je Republika Slovenija ali druga z zakonom pooblaščen oseba javnega prava;
- javno službo na področju raziskovalne in razvojne dejavnosti izvajajo v obliki raziskovalnih programov programske skupine v javnih raziskovalnih zavodih, na univerzah in samostojnih visokošolskih zavodih ter na podlagi koncesije programske skupine, organizirane pri pravnih osebah zasebnega in javnega prava;
- programsko financiranje je financiranje programov javne službe, ki se izvaja v obliki raziskovalnih programov in infrastrukturnih programov.

6. člen

(izvajalci raziskovalne in razvojne dejavnosti)

Raziskovalno in razvojno dejavnost izvajajo raziskovalne organizacije v obliki programov in projektov ter zasebni raziskovalci v obliki projektov, ki izhajajo iz Nacionalnega raziskovalnega in razvojnega programa.

II. RAZISKOVALNA IN RAZVOJNA DEJAVNOST

1. Nacionalni raziskovalni in razvojni program

7. člen

(Nacionalni raziskovalni in razvojni program)

Podlaga za usmerjanje in določanje obsega sredstev državnega proračuna za izvajanje raziskovalne in razvojne dejavnosti je Nacionalni raziskovalni in razvojni program.

Nacionalni raziskovalni in razvojni program določa izhodišča, cilje, obseg in način financiranja ter kazalce za spremljanje učinkovitosti nacionalne politike za izvajanje in pospeševanje raziskovalne in razvojne dejavnosti.

Z Nacionalnim raziskovalnim in razvojnim programom se določajo strateška razvojna področja in nacionalne prioritete za financiranje raziskovalne in razvojne dejavnosti ter s tem tudi vsebina in obseg javne službe ter obseg raziskovalne in razvojne dejavnosti, usposabljanje za raziskovalno delo na univerzah, raziskovalnih in razvojnih organizacijah, tako, da se zagotavlja povezava med raziskovalnim delom in gospodarstvom.

Nacionalni raziskovalni in razvojni program izhaja iz sprejetih nacionalnih strateških dokumentov.

Nacionalni raziskovalni in razvojni program se uresničuje z izvajanjem temeljnih raziskav, uporabnih raziskav, predkonkurenčnih razvojnih dejavnosti, industrijskih raziskav, študij tehnične izvedljivosti, s prenosom znanja in drugimi dejavnostmi s področja raziskovalne in razvojne politike.

8. člen

(priprava in sprejemanje programa)

Nacionalni raziskovalni in razvojni program sprejme Državni zbor Republike Slovenije na predlog Vlade Republike Slovenije. Nacionalni raziskovalni in razvojni program se sprejme za obdobje petih let.

Predlog Nacionalnega raziskovalnega in razvojnega programa pripravi Vlada Republike Slovenije na podlagi izhodišč in usmeritev Sveta za znanost in tehnologijo Republike Slovenije.

Za uresničevanje Nacionalnega raziskovalnega in razvojnega programa sta odgovorna minister, pristojen za znanost, oziroma minister, pristojen za tehnologijo.

2. Svet za znanost in tehnologijo Republike Slovenije

9. člen

(Svet za znanost in tehnologijo Republike Slovenije)

Svet za znanost in tehnologijo Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: svet) je strokovno posvetovalno telo Vlade Republike Slovenije.

Svet opravlja naslednje naloge:

- predlaga Vladi Republike Slovenije izhodišča in usmeritve Nacionalnega raziskovalnega in razvojnega programa;
- predlaga izhodišča in usmeritve za politiko uresničevanja Nacionalnega raziskovalnega in razvojnega programa v tekočem letu;
- spremlja rezultate in učinke delovanja na področju raziskovalne in razvojne dejavnosti, ocenjuje uresničevanje Nacionalnega raziskovalnega in razvojnega programa ter spremlja razvoj raziskovalne in razvojne dejavnosti;
- spremlja kakovost izvajanja programov dela javnih raziskovalnih organizacij in daje oceno o ustreznosti programov dela javnih raziskovalnih organizacij;
- daje mnenje k metodologiji in merilom za vrednotenje znanstvene in razvojne uspešnosti, prenosa znanj in dela raziskovalnih organizacij;

- daje mnenja in pobude k programom mednarodnega sodelovanja;
- daje mnenje k poročilu o delu agencij, ustanovljenih na podlagi tega zakona;
- poroča Vladi Republike Slovenije o svojem delu najmanj enkrat letno;
- opravlja druge naloge, določene z zakonom in drugimi predpisi.

Svet imenuje strokovno komisijo za spremljanje kakovosti programov dela javnih raziskovalnih organizacij.

Svet sodeluje pri vprašanjih, povezanih z raziskovalno dejavnostjo univerz in samostojnih visokošolskih zavodov, s Svetom za visoko šolstvo Republike Slovenije.

Delo sveta je javno.

10. člen

(sestava sveta)

Svet ima 14 članov, ki so imenovani in člane po položaju.

Šest članov sveta imenuje Vlada Republike Slovenije izmed raziskovalcev tako, da so zastopane vse znanstvene vede, šest članov izmed nosilcev tehnološkega razvoja in predstavnikov gospodarskih družb, enega člana kot predstavnika javnosti ter enega člana kot predstavnika reprezentativnih sindikatov s področja raziskovalne in razvojne dejavnosti. Člani sveta po položaju so predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti, rektorji univerz, ministri, pristojni za znanost, tehnologijo in finance ter predsednik Gospodarske zbornice Slovenije.

Predloge za članstvo v svetu podajo raziskovalne organizacije, univerze in samostojni visokošolski zavodi, Slovenska akademija znanosti in umetnosti, gospodarska in strokovna združenja ter druge nevladne organizacije.

Vlada Republike Slovenije imenuje predsednika sveta.

Predsednik in člani so imenovani za štiri leta, pri čemer se pri prvem imenovanju za polovico imenovanih članov določi mandat dveh let, za drugo polovico pa štiri leta.

Svet uredi svoje delo s poslovnikom, ki ga sprejme z večino glasov vseh članov.

Strokovna in administrativna dela za svet opravlja ministrstvo, pristojno za znanost.

3. Strokovna telesa

11. člen

(strokovna telesa)

Za strokovno podporo pri sprejemanju odločitev pri izvajanju raziskovalne in razvojne politike se imenuje strokovne skupine in posamezne strokovnjake kot neodvisna strokovna telesa.

Neodvisna strokovna telesa iz prejšnjega odstavka imenujejo, v okviru pooblastil določenih s tem zakonom in drugimi predpisi, minister, pristojen za znanost, oziroma minister, pristojen za tehnologijo ter agenciji, ustanovljeni v skladu s tem zakonom.

Podrobnejše določbe o pristojnostih in postopkih imenovanja neodvisnih strokovnih teles, ki jih imenujeta ministra iz prejšnjega odstavka, se določi s podzakonskima predpisoma, ki ju sprejmeta ministra v okviru svojih pristojnosti. V podzakonskih predpisih iz prejšnjega stavka se določijo tudi razlogi, zaradi katerih se morajo člani strokovnih teles izločiti pri sprejemanju odločitev iz pristojnosti strokovnega telesa. O izločitvi člana odloči predsednik strokovnega telesa, o izločitvi predsednika pa minister, pristojen za znanost, oziroma minister, pristojen za tehnologijo. Podrobnejše določbe o pristojnostih in postopkih imenovanja neodvisnih strokovnih teles agencij se določi v aktu o ustanovitvi javnih agencij.

4. Financiranje

12. člen

(sredstva)

Sredstva za financiranje raziskovalne in razvojne dejavnosti se zagotavljajo v državnem proračunu in iz drugih virov, skladno s cilji in prioritetami določenimi z Nacionalnim raziskovalnim in razvojnim programom, za naslednje namene:

- financiranje raziskovalnih in infrastrukturnih programov ter raziskovalnih in razvojnih projektov;
- ustanoviteljske obveznosti Republike Slovenije do javnih raziskovalnih in javnih infrastrukturnih zavodov;
- usposabljanje in razvoj raziskovalnih in razvojnih kadrov;
 - mednarodno znanstveno in tehnološko sodelovanje;
 - promocijo raziskovalne in razvojne dejavnosti;
- financiranje znanstvenega publiciranja in komuniciranja;
 - za druge namene, določene s tem zakonom.

5. Normativi in standardi

13. člen

(določanje strukture sredstev)

Normative in standarde ter merila za določanje sredstev za financiranje Nacionalnega raziskovalnega in razvojnega programa po tem zakonu sprejme Vlada Republike Slovenije na predlog ministra, pristojnega za znanost, oziroma ministra, pristojnega za tehnologijo.

Z normativi in standardi iz prejšnjega odstavka se podrobneje določi pogoje, kriterije, merila za določitev obsega sredstev za izvedbo raziskovalnih in razvojnih programov in projektov, ki se izvajajo v okviru Nacionalnega raziskovalnega in razvojnega programa in spremljanje ter poraba proračunskih sredstev.

6. Projekti za doseganje ciljev nacionalnega razvoja

14. člen

(sodelovanje)

Izvajanje raziskovalnih in razvojnih projektov, ki so namenjeni pripravi strateških podlag za odločanje in pripravo razvojnih in drugih politik ter spremljanje njihovega izvajanja, lahko država financira prek več ministrstev in drugih proračunskih porabnikov.

Medresorsko sodelovanje, določeno v prejšnjem odstavku, usklajuje ministrstvo, pristojno za znanost.

7. Javna agencija

15. člen

(način in namen ustanovitve javne agencije)

Javna agencija na področju raziskovalne dejavnosti in javna agencija na področju tehnološkega razvoja (v nadaljnjem besedilu: agencija) je oseba javnega prava, ki jo ustanovi Republika Slovenija.

Vloga agencije je opravljanje strokovnih, razvojnih in izvršilnih nalog v zvezi z izvajanjem sprejetega Nacionalnega raziskovalnega in razvojnega programa oziroma njegovih posameznih delov kakor tudi izvajanje drugih nalog pospeševanja raziskovalne in razvojne dejavnosti ter tehnološkega razvoja, skladno z namenom, določenim v aktu o ustanovitvi.

Agencija opravlja s tem zakonom določene naloge v javnem interesu z namenom, da zagotovi trajno, strokovno in neodvisno odločanje o izbiri programov in projektov, ki se financirajo iz državnega proračuna.

Glede vprašanj, ki s tem zakonom niso urejena, se uporablja zakon o javnih agencijah (Uradni list RS, št. 52/2002).

16. člen

(organi agencije)

Organa agencije sta upravni odbor agencije (v nadaljnjem besedilu: upravni odbor) in direktor. Agencija na področju raziskovalne dejavnosti ima znanstveni svet, agencija na področju tehnološkega razvoja ima strokovni svet.

17. člen

(upravni odbor)

Upravni odbor ima najmanj pet in največ devet članov.

Člane upravnega odbora imenuje in razrešuje ustanovitelj za dobo petih let in z možnostjo ponovnega imenovanja. Predsednika upravnega odbora izvoli upravni odbor izmed svojih članov. Število članov in sestava upravnega odbora se določita z aktom o ustanovitvi.

Ustanovitelj agencije na področju raziskovalne dejavnosti imenuje v upravni odbor svoje predstavnike in predstavnike na predlog raziskovalnih organizacij, univerz, Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Gospodarske zbornice Slovenije ter drugih uporabnikov storitev, reprezentativnih sindikatov s področja raziskovalne in razvojne dejavnosti, društev ali drugih interesnih združenj, in sicer izmed uglednih znanstvenikov, raziskovalcev ter nosilcev gospodarskega in družbenega razvoja.

18. člen

(direktor agencije)

Za direktorja agencije je lahko imenovan kdor ima najmanj univerzitetno izobrazbo in izpolnjuje pogoje, ki jih določa zakon o javnih agencijah ter druge pogoje, določene z aktom o ustanovitvi oziroma s statutom agencije.

Direktorja agencije imenuje in razrešuje Vlada Republike Slovenije na predlog upravnega odbora.

19. člen

(znanstveni in strokovni svet agencije)

Znanstveni svet agencije na področju raziskovalne dejavnosti oziroma strokovni svet agencije na področju tehnološkega razvoja je strokovno telo v evalvacijskem postopku.

Znanstveni svet agencije na področju raziskovalne dejavnosti se oblikuje po postopkih, določenih v aktu o ustanovitvi. Člani znanstvenega sveta so iz vrst uglednih znanstvenikov in raziskovalcev.

Strokovni svet agencije na področju tehnološkega razvoja se oblikuje po postopkih, določenih v aktu o ustanovitvi. Člani strokovnega sveta so iz vrst nosilcev tehnološkega razvoja.

Število članov sveta in naloge se določijo v aktu o ustanovitvi agencije.

Način oblikovanja in podrobnejše naloge sveta se določijo s statutom agencije v skladu z aktom o ustanovitvi.

20. člen

(naloge agencije na področju raziskovalne dejavnosti)

Agencija na področju raziskovalne dejavnosti opravlja naslednje naloge:

- na podlagi neodvisnega ter po metodologiji in merilih mednarodno primerljivega preverjanja odloča o izbiri raziskovalnih in infrastrukturnih programov ter projektov (v nadaljnjem besedilu: programi in projekti) in zagotavlja njihovo financiranje;
- nadzira relevantnost, inovativnost, učinkovitost, kakovost delovanja, konkurenčnost in strokovnost dela pravnih in fizičnih oseb, katerim dodeljuje finančna sredstva ali druge oblike spodbud;
- spremlja in nadzira izvedbo programov in projektov;
- skrbi za izvedbo programa mladih raziskovalcev in drugih programov;
- spodbuja mednarodno sodelovanje;
- vodi zbirke podatkov, določene s tem zakonom in drugimi predpisi;
- skrbi za pridobivanje dodatnih sredstev za izvajanje Nacionalnega raziskovalnega in razvojnega programa;
- sodeluje pri načrtovanju nacionalne raziskovalne politike;
- v okviru svojih dejavnosti in pristojnosti se povezuje z agencijo na področju tehnološkega razvoja;
- skladno s predpisi pošilja letne programe dela, finančne načrte, letna poročila in poročila o periodičnih samoevalvacijah o kakovosti svojega delovanja ministrstvu, pristojnemu za znanost;
- spodbuja povezavo z uporabniki;
- opravlja druge strokovne naloge skladno z namenom, za katerega je bila ustanovljena.

21. člen

(naloge agencije na področju tehnološkega razvoja)

Agencija na področju tehnološkega razvoja opravlja naslednje naloge:

- izvaja programe in ukrepe za spodbujanje konkurenčnosti in tehnološkega razvoja v okviru Nacionalnega raziskovalnega in razvojnega programa in politike ministrstva, pristojnega za tehnologijo;
- planira, usmerja in financira aktivnosti za promocijo inovativnosti in pospeševanje raziskovalne in razvojne dejavnosti ter prenos znanja;

- zagotavlja svetovanje in strokovno podporo nosilcem projektov za razvoj izdelkov, proizvodnih procesov in storitev pri pridobivanju informacij in finančnih virov;
- spodbuja mednarodno sodelovanje, prenos in uporabo mednarodnega tehnološkega znanja;
- spodbuja povezovanje in prenos znanja med institucijami znanja in gospodarstvom;
 - spremlja izvajanje programov in ukrepov in vrednoti učinke razvojne politike in vlaganj v raziskovalno in razvojno dejavnost na povečanje konkurenčnosti gospodarstva;
 - vodi zbirke podatkov, določene s tem zakonom in drugimi predpisi, zagotavlja informacijske podlage za usmerjanje in izvajanje politike ter v okviru svoje dejavnosti in pristojnosti sodeluje z agencijo na področju raziskovalne dejavnosti in drugimi organizacijami na področju raziskovalne in razvojne dejavnosti;
 - skrbi za pridobivanje dodatnih sredstev za izvajanje Nacionalnega raziskovalnega in razvojnega programa;
- sodeluje pri načrtovanju nacionalne tehnološko razvojne in inovacijske politike;
- skladno s predpisi skrbi za redno poročanje o izvajanju letnih programov, uresničevanju finančnih načrtov in učinkih ministrstvu, pristojnemu za tehnologijo;
- zagotavlja javnost dela in skrbi za informiranje javnosti o usmeritvah in učinkih razvojne politike;
- opravlja druge strokovne naloge skladno z namenom, za katerega je bila ustanovljena.

Ustanovitveni akt lahko določi, da agencija opravlja tudi druge naloge v javnem interesu, če so povezane z nalogami iz prejšnjega člena ter prejšnjega odstavka oziroma če so nujen pogoj za opravljanje teh nalog.

7. Društva v javnem interesu

22. člen

(pogoji za pridobitev statusa društva v javnem interesu)

Društvu, ki deluje na področju raziskovalne in razvojne dejavnosti v javnem interesu, katerega namen in delovanje presegata uresničevanje interesov njegovih članov ter je splošno koristno, se lahko podeli status društva, ki deluje v javnem interesu na področju raziskovalne in razvojne dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: društvo, ki deluje v javnem interesu). Status društva, ki deluje v javnem interesu, se podeli v skladu s predpisi, ki urejajo splošni upravni postopek z odločbo, ki jo izda minister, pristojen za znanost, za področje raziskovalne dejavnosti, oziroma minister, pristojen za tehnologijo, za

področje razvojne dejavnosti.

Društvo mora za pridobitev statusa društva v javnem interesu izpolnjevati naslednje pogoje:

- da deluje najmanj dve leti pred vložitvijo vloge za pridobitev statusa društva, ki deluje v javnem interesu;
- da ima dejavnosti, ki so v javnem interesu na področju raziskovalne in razvojne dejavnosti, opredeljene v temeljnem aktu društva;
- da je zadnji dve leti pred vložitvijo zahteve za podelitev statusa društva, ki deluje v javnem interesu, sredstva društva pretežno uporabljala za opravljanje dejavnosti, ki so v javnem interesu na področju raziskovalne in razvojne dejavnosti;
- da je v obdobju zadnjih dveh let redno izvajalo programe, projekte ali druge aktivnosti za uresničevanje namena in ciljev, ki so v javnem interesu;
- da ima izdelane programe bodočega delovanja;
- da ima izkazane pomembne dosežke svojega delovanja.

Postopek pridobitve statusa društva se podrobneje določi s podzakonskim predpisom.

23. člen

(podelitev statusa društva v javnem interesu)

Društvu, ki deluje v javnem interesu, se podeli status za dobo petih let, z možnostjo podaljšanja statusa.

Društvo, ki deluje v javnem interesu, mora ministrstvu do konca meseca februarja predložiti poročilo o delu za preteklo leto.

Društvo, ki pridobi status društva, ki deluje v javnem interesu na področju raziskovalne in razvojne dejavnosti, lahko, ob izpolnjevanju pogojev po tem zakonu, pridobi za izvajanje raziskovalne in razvojne dejavnosti in s tem povezane aktivnosti sredstva iz državnega proračuna.

24. člen

(zbirka podatkov društev)

Zbirko podatkov društev, ki so pridobila status društva na podlagi 22. člena tega zakona, vodi ministrstvo.

Vpis v zbirko podatkov se opravi na podlagi odločbe o podelitvi statusa društva, ki deluje v javnem interesu.

Izbris iz zbirke podatkov opravi ministrstvo na zahtevo društva, ki deluje v javnem interesu ali po uradni dolžnosti.

8. Zbirke podatkov

25. člen

(zbirke podatkov)

Za načrtovanje politike ter za potrebe izvajanja raziskovalne in razvojne dejavnosti, določene z zakonom, statistične namene in spremljanje stanja na področju raziskovalne in razvojne dejavnosti, se pri agenciji na področju raziskovalne dejavnosti, kot upravljavcu centralne zbirke podatkov, vodijo zbirke podatkov.

Zbirke podatkov vsebujejo podatke o:

- prejemnikov sredstev iz državnega proračuna;
- izvajalcev raziskovalne in razvojne dejavnosti;
- programih in projektih na področju raziskovalne in razvojne dejavnosti.

Zbirke podatkov iz druge alinee prejšnjega odstavka vsebujejo naslednje osebne podatke:

- osebno ime raziskovalca;
- rojstne podatke;
- spol;
- enotno matično številko občana;
- davčno številko;
- podatke o državljanstvu;
- podatke o prebivališču;
- podatke o naslovu, kjer opravlja raziskovalno oziroma razvojno dejavnost;
- podatke o zaposlitvi;
- podatke o izobrazbi.

Posamezne zbirke podatkov vsebujejo tudi podatke, ki niso osebni, če so potrebni za doseg namena iz prvega odstavka tega člena.

Osebni podatki iz tretjega odstavka tega člena se hranijo pet let. Po preteku roka, se podatki arhivirajo. Podatki iz prejšnjega odstavka se hranijo do poteka namena iz prvega odstavka tega člena.

26. člen

(pridobivanje podatkov)

Podatki se zbirajo neposredno na podlagi prijav ali predlogov od

izvajalcev raziskovalne in razvojne dejavnosti ter iz drugih uradnih zbirk, ki jih v Republiki Sloveniji vodijo za to pooblašteni organi in organizacije.

Agencija na področju raziskovalne dejavnosti brezplačno pridobiva podatke iz obstoječih zbirk podatkov naslednjih upravljavcev:

- ministrstva, pristojnega za notranja zadeve - podatke o raziskovalcu (osebno ime, rojstne podatke, enotno matično številko občana iz centralnega registra prebivalstva, podatke o državljanstvu);
- Davčne uprave Republike Slovenije - podatke o davčni številki izvajalcev raziskovalne in razvojne dejavnosti;
- delodajalcev - podatke o zaposlitvi, podatke o izplačilih plač in nadomestil ter podatke o drugih izplačilih;
- javnega infrastrukturnega zavoda, ki opravlja dejavnost komunikacijske in informacijske podpore raziskovalni dejavnosti - podatke o izvajalcih raziskovalne in razvojne dejavnosti, o programih in projektih na področju raziskovalne in razvojne dejavnosti.

Na zahtevo ministrstva, pristojnega za znanost, je agencija na področju raziskovalne dejavnosti dolžna brezplačno posredovati podatke iz vseh zbirk podatkov, ki jih upravlja. Ministrstvo, pristojno za tehnologijo, javni infrastrukturni zavod, ki opravlja dejavnost informacijske in komunikacijske podpore raziskovalni dejavnosti, javne raziskovalne organizacije, koncesionarji in pravne osebe, ki jim je bilo dano javno pooblastilo, brezplačno pridobivajo podatke iz zbirk podatkov iz druge in tretje alineje drugega odstavka 25. člena tega zakona in jih uporabljajo za izvajanje dejavnosti, vodenje zbirk podatkov po tem zakonu, izvajanje nadzora ter za spremljanje stanja, analize ali v statistične namene.

Agencija na področju raziskovalne dejavnosti lahko osebne podatke, o katerih vodi zbirke podatkov in podatke, ki jih pridobi od upravljavcev zbirk osebnih podatkov iz drugega odstavka tega člena, obdeluje samo za potrebe izvajanja dejavnosti in izvajanja zbirk podatkov po tem zakonu, za izvajanje nadzora in izplačil, za spremljanje stanja, analize ter statistične namene.

III. ORGANIZACIJA IN IZVAJANJE RAZISKOVALNE IN RAZVOJNE DEJAVNOSTI

1. Raziskovalna organizacija

27. člen

(pogoji)

Raziskovalne organizacije morajo za opravljanje raziskovalne in razvojne dejavnosti zagotoviti ustrezno usposobljene raziskovalce, organizirane v raziskovalne skupine, vodje projektov, raziskovalno opremo in prostore ter infrastrukturo za podporo tej dejavnosti.

Raziskovalne organizacije, ki izvajajo javno službo, morajo za izvajanje raziskovalnih programov, poleg pogojev iz prejšnjega odstavka, zagotoviti tudi vodjo programske skupine.

Raziskovalne organizacije, ki opravljajo infrastrukturno dejavnost, morajo za opravljanje te dejavnosti zagotoviti vodjo infrastrukturne skupine, ustrezno usposobljene sodelavce, opremo in prostore.

2. Raziskovalci

28. člen

(pogoji)

Raziskovalec, ki opravlja raziskovalno ali razvojno dejavnost v raziskovalni organizaciji, mora imeti najmanj univerzitetno izobrazbo in mora izpolnjevati druge predpisane pogoje.

Raziskovalci so razvrščeni v raziskovalne nazive. Raziskovalni nazivi in minimalni pogoji za izvolitve v nazive se določijo s podzakonskim predpisom in so primerljivi z nazivi na področju visokega šolstva.

29. člen

(vodja projekta)

Vodja raziskovalnega projekta je raziskovalec, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- ima doktorat znanosti,
- izkazuje mednarodno primerljive raziskovalne ali tehnološke-razvojne rezultate v zadnjih petih letih in
- izkazuje sposobnost za organiziranje in vodenje.

Vodja razvojnega projekta je raziskovalec, ki izpolnjuje pogoje iz prejšnjega odstavka ali raziskovalec, ki izkazuje sposobnost za organiziranje in vodenje uporabnih raziskovalnih in razvojnih projektov.

Kriterije za ugotavljanje izpolnjevanja pogojev iz prejšnjih odstavkov določi minister, pristojen za znanost, oziroma minister, pristojen za tehnologijo.

30. člen

(vodja programske in vodja infrastrukturne skupine)

Vodja programske skupine mora izpolnjevati pogoje za vodjo raziskovalnega projekta, določene v prvem odstavku prejšnjega člena in biti zaposlen v raziskovalni organizaciji, ki izvaja raziskovalni program.

Vodja infrastrukturne skupine mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- je zaposlen v raziskovalni organizaciji, kjer se infrastrukturni program izvaja,
- ima ustrezno univerzitetno izobrazbo,
- izkazuje potrebno strokovno znanje in
- izkazuje sposobnost za organiziranje in vodenje.

31. člen

(zaposlitev raziskovalcev za določen čas in sobotno leto)

Raziskovalna organizacija lahko sklene pogodbo o zaposlitvi za določen čas, daljši od dveh let, če gre za usposabljanje in izobraževanje za pridobitev magisterija največ tri leta, doktorata znanosti pet let oziroma doktorata znanosti s specializacijo na področju medicine šest let in podoktorskega usposabljanja do treh let. V primeru, da gre za pripravo oziroma izvedbo dela, ki je programsko ali projektno organizirano, lahko sklene raziskovalna organizacija pogodbo o zaposlitvi za določen čas, potreben za dokončanje dela, ki ne sme biti daljši od petih let.

Delavci v raziskovalnih organizacijah, ki so izvoljeni v najvišje raziskovalne nazive oziroma v nazive visokošolskih učiteljev, imajo pravico, da v obdobju šestih let lahko preidejo za eno leto iz raziskovalne v visokošolsko dejavnost. V tem času pogodba o zaposlitvi ne preneha veljati.

3. Javni raziskovalni in javni infrastrukturni zavod

32. člen

(javni raziskovalni zavod in javni infrastrukturni zavod)

Javni raziskovalni zavod je zavod, ki ga ustanovi Republika Slovenije ali druga z zakonom pooblaščen oseba javnega prava za izvajanje javne službe po tem zakonu. V aktu o ustanovitvi javnega raziskovalnega zavoda se opredeli njegovo poslanstvo.

Javni infrastrukturni zavod je zavod, ki ga ustanovi Republika Slovenija ali druga z zakonom pooblaščen oseba javnega prava za izvajanje infrastrukturne dejavnosti kot podpore raziskovalni dejavnosti, ki je javna služba po tem zakonu.

33. člen

(organi zavoda)

Organi javnega raziskovalnega zavoda in javnega infrastrukturnega zavoda so upravni odbor, znanstveni oziroma strokovni svet in direktor.

Javni raziskovalni zavod in javni infrastrukturni zavod (v nadaljnjem besedilu: javni zavod) upravlja upravni odbor, v

katerem je tretjina predstavnikov ustanovitelja, tretjina predstavnikov zaposlenih in tretjina uporabnikov storitev javnega zavoda.

Znanstveni oziroma strokovni svet obravnava vprašanja s področja znanstvenega in strokovnega dela javnega zavoda, odloča o strokovnih vprašanjih v okviru pooblastil, določenih v statutu ali drugih splošnih aktih javnega zavoda, pripravlja strokovne podlage za programe dela in razvoja javnega zavoda, daje upravnemu odboru in direktorju mnenja in predloge o organizaciji dela in pogojih za razvoj dejavnosti ter opravlja druge naloge, določene z ustanovitvenim aktom, statutom ali drugimi splošnimi akti javnega zavoda.

Sestava, način oblikovanja in naloge znanstvenega sveta oziroma strokovnega sveta se določijo s statutom javnega zavoda skladno z aktom o ustanovitvi.

34. člen

(pogoji za imenovanje direktorja zavoda)

Za direktorja javnega raziskovalnega zavoda je lahko imenovan, kdor izpolnjuje pogoje za vodjo raziskovalnega projekta, določene v prvem odstavku 29. člena tega zakona, ter druge pogoje, določene z aktom o ustanovitvi oziroma s statutom javnega raziskovalnega zavoda.

Za direktorja javnega infrastrukturnega zavoda je lahko imenovan, kdor izpolnjuje pogoje za vodjo infrastrukturne skupine, določene z drugo, tretjo in četrto alineo drugega odstavka 30. člena tega zakona, ter druge pogoje, določene z aktom o ustanovitvi oziroma s statutom javnega infrastrukturnega zavoda.

35. člen

(sodelovanje z univerzami in samostojnimi visokoškolskimi zavodi)

Javni raziskovalni zavodi v okviru svoje raziskovalne dejavnosti, s soglasjem ustanovitelja in ob izpolnjevanju predpisanih pogojev lahko sodelujejo z univerzami in samostojnimi visokoškolskimi zavodi pri izvajanju visokošolskega izobraževanja.

4. Javna služba

36. člen

(javna služba)

Na področju raziskovalne dejavnosti predstavlja javno službo zaokroženo področje raziskovalnega dela, za katerega je pričakovati, da bo aktualno in uporabno v daljšem časovnem obdobju, in je takega pomena za Slovenijo, da obstaja državni interes, opredeljen v Nacionalnem raziskovalnem in razvojnem programu, za dolgoročno raziskovanje programske skupine na tem področju.

Infrastruktorna dejavnost, ki je podpora raziskovalni dejavnosti, se opravlja na način in pod pogoji, ki veljajo za javno službo.

37. člen

(opravljanje javne službe)

Javno službo opravljajo v obliki raziskovalnih programov programske skupine v javnih raziskovalnih zavodih, na univerzah in samostojnih visokošolskih zavodih ter na podlagi koncesije programske skupine, organizirane pri pravnih osebah zasebnega ali javnega prava.

Infrastruktorno dejavnost opravljajo v obliki infrastrukturnih programov infrastrukturne skupine v javnih zavodih in na podlagi koncesije pri osebah zasebnega ali javnega prava.

5. Izvajanje javne službe na podlagi koncesije

38. člen

(izbor in podelitev koncesije)

Koncesija se podeli na podlagi javnega razpisa. Koncesionarji morajo izpolnjevati pogoje, ki so s tem zakonom in na njegovi podlagi izdanimi predpisi, določeni za programsko financiranje javne raziskovalne organizacije v delu, ki se nanaša na programsko financiranje.

Vsebina in postopek javnega razpisa se določi s podzakonskim predpisom, ki ga sprejme minister, pristojen za znanost.

Koncesijo za opravljanje javne službe na področju raziskovalne dejavnosti, po predhodno opravljenem postopku izbora koncesionarja, ki ga izvede agencija na področju raziskovalne dejavnosti, podeli minister, pristojen za znanost, z odločbo.

Koncesija se podeli za določen čas. Število in vrste koncesij vsako leto določi minister, pristojen za znanost, na podlagi Nacionalnega raziskovalnega in razvojnega programa.

39. člen

(pogodba in prenehanje koncesije)

Razmerja med koncedentom in koncesionarjem se uredijo s pogodbo o koncesiji, ki se sklene v pisni obliki in jo v imenu koncedenta podpiše direktor agencije.

Če koncesionar ne opravlja javne službe skladno s predpisi in pogodbo, se na podlagi predloga upravnega odbora agencije in predhodnega mnenja sveta koncesija odvzame z odločbo ministra, pristojnega za znanost. Koncesijsko razmerje preneha z dokončnostjo odločbe, in to ne glede na koncesijsko pogodbo.

6. Javno pooblastilo

40. člen

(podelitev javnega pooblastila)

Pravnim osebam, ki delujejo na področju raziskovalne in razvojne dejavnosti, lahko minister, pristojen za znanost, oziroma minister, pristojen za tehnologijo, v skladu z določbami zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 52/2002) za določen čas z odločbo podeli javno pooblastilo za opravljanje naslednjih upravnih nalog:

- podeljevanje štipendij in drugih oblik pomoči s področja razvoja kadrov;
- spodbujanje mednarodnega znanstvenega sodelovanja;
- promocijo raziskovalne in razvojne dejavnosti;
- spremljanje in vrednotenje učinkov raziskovalne in razvojne dejavnosti.

Pogoje, kriterije, merila ter postopek za podelitev javnega pooblastila se podrobneje določi s podzakonskim predpisom, ki ga sprejme minister, pristojen za znanost, oziroma minister, pristojen za tehnologijo.

41. člen

(odvzem javnega pooblastila)

Zaradi nezakonitega, nepravilnega ali nepravočasnega izvajanja javnih pooblastil se lahko nosilcu javnega pooblastila odvzame javno pooblastilo.

O odvzemu javnega pooblastila odloči minister, pristojen za znanost, oziroma minister, pristojen za tehnologijo, z upravno odločbo.

7. Ocenjevanje kakovosti delovanja pravnih oseb

42. člen

(ocenjevanje kakovosti delovanja pravnih oseb)

Pravne osebe zasebnega ali javnega prava, ki opravljajo javno službo po tem zakonu ali opravljajo dejavnost po javnem pooblastilu, morajo v roku petih let izvesti evalvacijo kakovosti svojega delovanja po mednarodnih merilih.

8. Podzakonski predpisi

43. člen

(podzakonski predpisi)

Podrobnejšo organizacijo upravljanja z javnimi sredstvi za raziskovalno in razvojno dejavnost, metodologijo, pogoje in

merila, postopke izbora, financiranje, spremljanje in nadziranje izvajanja programov in projektov ter druga področja, ki jih ureja ta zakon, določa agencija po predhodno danem soglasju ministra, pristojnega za znanost, oziroma ministra, pristojnega za tehnologijo, s podzakonskimi predpisi in drugimi splošnimi akti. Ti akti se objavijo v Uradnem listu Republike Slovenije.

IV. NADZOR

44. člen

(nadzor nad delom in poslovanjem agencije)

Nadzor nad zakonitostjo, učinkovitostjo in uspešnostjo dela agencije in pravne osebe, ki ji je bilo podeljeno javno pooblastilo, opravlja ministrstvo, pristojno za delovno področje, na katerem agencija deluje (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo).

45. člen

(nadzor nad pravnimi akti nosilca javnega pooblastila)

Ministrstvo v zvezi z danim pooblastilom opravlja nad nosilcem javnega pooblastila nadzor nad zakonitostjo njegovih splošnih aktov in instančni nadzor nad zakonitostjo njegovih posamičnih aktov.

Če nosilec javnega pooblastila izda akt, ki ni skladen z ustavo ali zakonom, mu ministrstvo da navodila za uskladitev akta.

46. člen

(nadzor nad porabniki proračunskih sredstev)

Nadzor, ki ga opravlja agencija, vključuje nadzor nad primernostjo in strokovnostjo dela vseh, ki se financirajo iz državnega proračuna na podlagi tega zakona.

Nadzor agencije nad pravnimi osebami zasebnega in javnega prava, ki izvajajo javno službo oziroma dejavnost, ki se izvaja kot javna služba po tem zakonu, vključuje nadzor nad zakonitostjo, učinkovitostjo in uspešnostjo dela teh pravnih oseb.

Nadzor nad namensko porabo proračunskih sredstev pri pravnih in fizičnih osebah iz prejšnjega odstavka se izvaja skladno s predpisi Vlade Republike Slovenije in ministrstev ter drugimi predpisi.

Pravne in fizične osebe, ki se financirajo na podlagi tega zakona, so skladno s predpisi dolžne agenciji pošiljati podatke o porabi proračunskih sredstev.

O opravljanju nadzora izdaja agencija poročila, ki morajo biti objavljena in dostopna javnosti.

V. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

47. člen

(rok za podzakonske predpise)

Podzakonski predpisi, ki so potrebni za izvajanje tega zakona, se izdajo najpozneje v enem letu po uveljavitvi tega zakona oziroma najpozneje v enem letu od ustanovitve agencije po tem zakonu.

Vlada Republike Slovenije v enem letu po uveljavitvi tega zakona sprejme akte, s katerimi uredi ustanovitev in začetek delovanja agencije na področju raziskovalne dejavnosti in agencije na področju razvojne dejavnosti.

Z ustanovitvijo agencij iz prejšnjega odstavka preidejo vanju zaposleni na ministrstvu, pristojnem za znanost, oziroma ministrstvu, pristojnem za tehnologijo, ki opravljajo upravne in strokovne naloge, ki skladno s tem zakonom preidejo v pristojnost obeh agencij.

48. člen

(potekanje mandata)

Mandat članov sveta in članov strokovnih teles ministrstva preneha z imenovanjem novih članov v roku šestih mesecev po uveljavitvi tega zakona.

49. člen

(prenehanje veljavnosti dosedanjega zakona)

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati zakon o raziskovalni dejavnosti (Uradni list RS, št. 8/91-I), razen določb 38. in 39. člena.

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati naslednji podzakonski predpisi:

1. pravilnik o infrastrukturnih razvojnih centrih (Uradni list RS, št. 52/2001),
2. pravilnik o vzpodbujanju tehnološkega razvoja (Uradni list RS, št. 52/2001),
3. pravilnik o pogojih in metodologiji izbora in financiranja razvojnih projektov izumiteljev (Uradni list RS, št. 22/94),
4. pravilnik o dodeljevanju štipendij in drugih oblik denarnih pomoči Ministrstva za znanost in tehnologijo (Uradni list RS, št. 73/94),
5. pravilnik o pogojih in metodologiji izbiranja predlogov za sofinanciranje nakupa informacijske in komunikacijske opreme (Uradni list RS, št. 62/95).

Do sprejema novih podzakonskih predpisov na podlagi tega zakona se uporabljajo dosednji podzakonski predpisi, in sicer:

1. pravilnik o postopku in merilih za izbor in sofinanciranje nakupa tuje znanstvene literature in baz podatkov (Uradni list RS, št. 71/99),
2. pravilnik o organizaciji in pristojnosti strokovnih teles Ministrstva za znanost in tehnologijo za področje tehnološkega razvoja (Uradni list RS, št. 78/98),
3. pravilnik o vrednotenju kakovosti in financiranju programa dela JRO (Uradni list RS, št. 52/98, 67/98, 72/98, 102/2001),
4. pravilnik o nagradah in priznanjih Republike Slovenije za znanstveno-raziskovalno delo (Uradni list RS, št. 39/98, 11/99, 33/2001),
5. pravilnik o pogojih in postopkih izbora in financiranja mrežnih raziskovalno-razvojnih programov v okviru Ciljnega raziskovalnega programa za podporo strateškega razvoja Slovenije na posameznih področjih javnega interesa (Uradni list RS, št. 46/2001),
6. pravilnik o organizaciji in pristojnosti strokovnih teles za področje temeljnega in aplikativnega raziskovanja (Uradni list RS, št. 79/97, 69/98, 21/2001),
7. pravilnik o postopku in merilih za izbor in sofinanciranje domačih znanstvenih in strokovnih periodičnih publikacij (Uradni list RS, št. 36/2002),
8. pravilnik o postopku in merilih za izbor in sofinanciranje znanstvenih monografij (Uradni list RS, št. 36/2002),
9. pravilnik o postopku in merilih za izbor in sofinanciranje znanstvenih sestankov (Uradni list RS, št. 36/2002),
10. pravilnik o financiranju mednarodnega znanstvenega sodelovanja Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 62/96, 11/98, 48/99, 46/2001),
11. pravilnik o oblikovanju in izvajanju programov razvoja raziskovane dejavnosti (Uradni list RS, št. 6/96),
12. pravilnik o postopku in merilih za sofinanciranje programov dejavnosti organizacij informacijske infrastrukture (Uradni list RS, št. 62/95),
13. pravilnik o izvajanju in organiziranju nadzora Ministrstva za znanost in tehnologijo na področju raziskovalne dejavnosti (Uradni list RS, št. 55/95),
14. pravilnik o uporabi kvantitativnih kriterijev za razvrščanje v znanstvene, strokovno-raziskovalne in razvojne nazive (Uradni list RS, št. 75/94, 35/98, 52/98),
15. pravilnik o merilih za ocenjevanje kakovosti raziskovalne dejavnosti in o evidencah ter spremljanju raziskovalne dejavnosti (Uradni list RS, št. 65/94, 1/98, 35/98, 52/98),
16. pravilnik o usposabljanju in vključevanju mladih

raziskovalcev v raziskovalne, visokošolske in druge organizacije
(Uradni list RS, št. 38/94, 53/95, 1/98, 38/99),

17. pravilnik o pogojih in metodologiji izbiranja predlogov za
subvencioniranje nakupa raziskovalne opreme (Uradni list RS, št.
14/94, 54/2001),

18. pravilnik o pogojih in metodologiji izbora in financiranja
projektov temeljnega in aplikativnega raziskovanja (Uradni list
RS, št. 21/2001, 38/2002),

19. pravilnik o postopku in o pogojih za vpis posameznikov, ki
opravljajo raziskovalno dejavnost kot zasebniki, v register
zasebnih raziskovalcev (Uradni list RS, št. 30/92, 46/93, 61/98),

20. pravilnik o pogojih za podelitev statusa društva, ki deluje v
javnem interesu na področju znanosti in tehnologije (Uradni list
RS, št. 62/96, 13/97),

21. sklep o merilih za določanje višine subvencij za
usposabljanje mladih raziskovalcev (Uradni list RS, št. 64/95),

22. sklep o pogojih dodeljevanja proračunskih sredstev za
financiranje ustanoviteljskih obveznosti zavodom, ki opravljajo
raziskovalno dejavnost (Uradni list RS, št. 17/94, 33/96),

23. sklep o normativih in standardih za določanje sredstev za
izvajanje nacionalnega raziskovalnega programa (Uradni list RS,
št. 16/94, 63/97, 87/97 in 49/98),

24. sklep o sofinanciranju podiplomskega študija (Uradni list RS,
št. 41/2001).

50. člen

(rok uveljavitve zakona)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu
Republike Slovenije.

(Objavljeno 14.11.2002)